

NEV'ZUHR

Edebiyat - Kùltür - Sanat

Sayı : 4
Temmuz 2008

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

Sayı : 4 TEMMUZ 2008

SAHİBİ :
MUSTAFA AKBABAGENEL YAYIN YÖNETMENİ :
ALİ DEMİRELYAYIN KURULU :
BEKİR KARA
HASAN TLKAY
MİD HARUNADRES :
Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGELER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :
TUNAHAN OFSET MATBAACILIK
Tel : 0 (242) 248 90 88
e-mail: tunahanofset@hotmail.com
Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.
Rıfat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYAYAYIN TÜRÜ:
Yerel - Süreli
İki ayda bir yayımlanır.NEVZUHUR'da yayınlanan yazılar
kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.NEVZUHUR
Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.NEVZUHUR'da
Yayınlanan bütün yazıların sorumluluğu
yazarına aittir. Gönderilen yazıların
yayınlanması, Yayın Kurulu'nun
kararına bağlıdır. Yazılar yayınlanmasa da
geri iade edilmez.

BU SAYIDA

YAZ SONU GZ BAŞI, AğUSTOS
ALİ DEMİRELGELİNLİK
MUSTAFA AKBABAUNUTULAN SESLERDİ ONLAR
ANDAGNLDEN ÖTELERE GLE DOğRU
MİD HARUNKIŞ KÖŞESİ
NAZİFE (ELİK) NALHZN BİR GÜLÜŞTÜR
ANDAİNANMİR SAN Kİ !
AŞIK KAZANOęLUDergi, hr tefekkürün kalesi. Belki serseri
ama taze ve sıcak bir tefekkür. Kitap, ok
defa tek insanın eseri, tek düşüncenin
yankısı; dergi bir zekalar topluluğunun
bir neslin vasiyetnamesidir dergi;
vasiyetnamesi, daha doğrusu mesajı.
Kapanan her dergi, kaybedilen bir savaş,
hezimet veya intihar.

Cemil MERİ

OKUYUCU İLE SOHBET

NEVZUHUR okuyucularına dördüncü sayımızla merhaba demenin mutluluğunu yaşıyoruz. Edebiyat-Kültür-Sanat adına uzanan yolda adım adım ilerlemek bizlere sonsuz bir haz vermekte.

Değerli dostlar, bu sayımız sizleri, ALİ DEMİREL'in **YAZ SONU GÜZ BAŞI, AĞUSTOS** adını verdiği yazısı ile karşılıyor. MUSTAFA AKBABA'nın **GELİNLİK** adlı şiiri, evliliğe başlangıcın temiz duygularını hatırlatıyor. ÜMİD HARUN mahlasıyla şiirlerine imza atan HARUN KILCI'nın **GÖNÜLDEN ÖTELERE GÜLE DOĞRU** adını taşıyan şiiri de hiç şüphesiz sizlere hoş duygular yaşatacak. ANDAÇ, **HÜZÜN BİR GÜLÜŞTÜR** adlı şiiri ile gönül telinize dokunacak. Aşık KAZANOĞLU'dan bir şiiri de beğeninize sunuyoruz... İnsanların ruh derinliklerine işleyen olaylar vardır. Çoğunu unuttur gideriz! Ama bir deşelenirse neler çıkar neler... İşte ANDAÇ, bu sayıda, **UNUTULAN SESLERDİ ONLAR** adlı yazısıyla, kendisini derinden etkileyen bir konuyu irdeliyor... **KIŞ KÖŞESİ** adını verdiği hikâyesiyle NAZİFE (ÇELİK) ÜNAL, bu sayımıza ayrı bir renk katmakta. Ömer SEYFETTİN Hikâye Yarışması'ndan derecesi bulunan değerli öğretmenimizin bu eserini beğeni ile okuyacağınıza inanıyoruz.

Beşinci sayımızda buluşmak üzere...

NEVZUHUR

YAZ SONU GÜZ BAŞI AĞUSTOS

ALİ DEMİREL

İnsan türü hangi zamanda kavimler halinde guruplaştı bilinmez. Ama guruplaşmaların millet bilincini oluşturmalarıyla, milletler arası çatışmalar ve savaşlar hep olagelmıştır. Tarihin derinliklerine inerek bütün olanları irdelemek, takdir edersiniz ki pek mümkün olmaz. Sadece bizim milletimiz ile ilgili bile olsa, çok kısıtlı ve belli başlı olaylar dile getirilebilir. İşte ben burada; milletimizce son bin yılda, Ağustos ayında ve sadece savaşlarla ilgili yaşananları kapsayan kısa hatırlatmalar yapmak istiyorum.

Türk tarihinde ve Türk kültüründe, özellikle son bin yılda, Ağustos ayı çok özel ve çok ayrıcalıklı olmuştur. Bu ayda yapılan pek çok savaş vardır, hepsini burada zikretmek mümkün değil. Sadece bazılarını sıralayacağım o kadar. Bu sıraladıklarımı da ayrıntılarıyla anlatamam. Takdir edersiniz ki, bir derginin bir makalesinde ancak çok kısa bilgiler verilebilir. Siz okuyucuların, sözünü edeceğim savaşlar hakkında yeterince bilgiye sahip olduğunuzu da biliyorum. Ben buraya kısa bir liste çıkardım.

- 1)26 Ağustos 1071 Malazgirt zaferi.
- 2)9 Ağustos 1389 Kosova zaferi
- 3)21 Ağustos 1500 Navarin Limanı'nın alınması.
- 4)24 Ağustos 1516 Mercidabık zaferi.
- 5)29 Ağustos 1521 Belgrad zaferi.

- 6)29 Ağustos 1526 Mohaç zaferi.
- 7)22 Ağustos 1534 Tunus'un fethi.
- 8)9 Ağustos 1543 Estergon Kalesi'nin fethi.
- 9)20 Ağustos 1543 Nice kalesinin alınması.
- 10)15 Ağustos 1551 Trablusgarb'ın alınması.
- 11)17 Ağustos 1552 Korsika adasının alınması.
- 12)23 Ağustos 1921 Sakarya zaferi.
- 13)30 Ağustos 1922 Baş Komutanlık Meydan Savaşı ve zaferi.

Yukarıda belirttiğim gibi daha çok var ama bu sıralananlar, bizim ve diğer milletlerin kaderini de büyük ölçüde etkileyen nitelikteki savaşlardır. Bu listedeki ilk savaş ve son savaş hakkında çok kısa bilgi vermek isterim:

Malazgirt savaşının ve kazanılan zaferin; Türk Milleti, İslamiyet ve Bizans, dolayısıyla batı- lılar için neleri ifade ettiğini ve sonuçlarını hepiniz bilmektesiniz. Ben size bildiklerinizi tekrarlamayacağım ama o çok önemli savaşın komutanı asker, devlet adamı ve bir Alp Eren olan Alpaslan'dan bahsetmek istiyorum.

Alpaslan sıradan biri değildi, seçkin ve önemli bir aileden geliyordu. Şöyle ki: Hazar Türk İmparatorluğu'nun kurucu unsurlarından birisi de Oğuzların Kınık boyudur. Kınık boyunun başında bulunan DUKAK, aynı zamanda devletin Apatarkanlık (Genelkurmay Başkanlığı) görevini yapmıştır. DUKAK'IN oğlu SELÇİK (Selçuk),

Selçik'in ikinci oğlu MİKAIL, Mikail'in ortanca oğlu ÇAĞRI Bey, Ve işte... Çağrı Bey'in küçük oğlu ALPASLAN.

Alpaslan 20 Ocak 1029 da doğdu. Daha devletin başına geçmeden bile çok önemli işler yaptı. Bu yaptıklarından biri de suydı; Belh Valilisi Ali Bin Şadan'ın emrinde çalışmakta olan memur İbû Ali Hasan'ı keşfetmesidir. Sonradan Nizamül-mülk ünvanını alan bu yetenekli insana, gerekli değer verilmiş ve saraya alınmıştır. Daha sonra, Alpaslan sultan olduğunda onu baş vezir yaptı.

Alpaslan, amcası Tuğrul Bey öldükten sonra, 1064 yılında Selçuklu İmparatorluğu'nun başına geçti. Onu anlamak ve tanımak için onun hakkında çok şey okumak ve bir devlet adamı olarak yaptıklarını ayrıntılı olarak incelemek gerekir. O çağın siyasi koşullarında nelerin niçin yapıldığını ve sonuçları göz önüne almalı. 'Eğer Selçuklular olmasaydı neler olabilirdi'yi iyi görmek gerekir... O, gerçekten ALP idi ve ASLAN gibiydi. Onu anlamamıza yardımcı olması bakımından iki olaya yer vermek istiyorum:

1) Alpaslan, Bizans ordusunun o yıl saldırmasını beklemediği için yanında sadece elli bin kişilik bir ordu tutmaktaydı. Bizans ordusunun gelmekte olduğu haberi alındığında, asker toplamak için artık çok geçti. Elindeki ellibin kişilik ordu ile o da Anadolu'ya doğru, Bizans ordusuna karşı harekete geçer. İki ordu birbirine yaklaşmakta iken, Alpaslan'ın öncü çaşıtlarından bir gurup huzura gelir. Ve şöyle derler, (endişelidirler):

"Sultanım, düşman ikiyüzbin den fazla mevcudu olan büyük bir ordu ile bize doğru gelmekte."

Alpaslan, çok sakin, şöyle der:

"Endişe edilecek bir şey yok, biz de onlara doğru gitmekteyiz..."

2) İkinci olay da şöyle: 25 Ağustos 1071 savaştan bir gün önce. İki ordu karşı karşıya gelmiştir. Savaşın başlamasına artık günler değil saatler vardır. O dönemin savaş adabı gereği, Alpaslan Romen Diyojen'e, savaşmadan anlaşma yapmak üzere bir gurup elçi gönderir.

İmparator elçilere şöyle der:

"Sultanınıza söyleyin, kendileri ile barış görüşmelerini başkentiniz Rey'de yapacağım. Ordumu İsfahan'da kışlatacağım ve atlarımı Hamedan'da sulayacağım."

Alpaslan'ın elçileri dönerler ve olanları anlatırlar. Hemen arkalarından bu kez Diyojen bir elçi gurubu gönderir. Huzura gelen Bizans elçileri Alpaslan'a; eğer savaşmadan teslim olursa canının bağışlanacağını söylerler hem de küstahça bir tavırla... Alpaslan onlara:

"Teslim olmazsam ne olacak?"

Elçiler:

"O taktirde savaşmayı seçmiş olursunuz, savaş sonunda neler olacağını imparatorumuz elçilerinize söylemişti."

Alpaslan aynen şöyle der:

"Gidin imparatorunuza söyleyin, size söz veriyorum, atlarınız Hamedan'da sulanacak ama o sırada imparatorunuz ve siz nerede olursunuz bilemem!"

26 Ağustos. Akşam üzeri savaş biter. Diyojen ve kendisine yakın adamları esir alınır... Gerisi malûm, esirler Türk konukseverliği ile ağırlanırlar. Bizans'tan tazminat alınır ve yıllık vergiye bağlanır... Ha bu arada; Alpaslan'ın bir komutanına şu emri verdiği söylenir:

"Bizans ordusundan sağ kalan atları toplayın, Hamedan'a kadar götürün ve orada bu atları mutlaka sulayın."

İşte ALPASLAN!

Türkmenistan'ın merhum cumhurbaşkanı Türkmenbaşı; dil konusunda yeni düzenlemeler yaparken ay adlarını da değiştirdi. Çıkarılan yasa da, Ağustos ayının adını, ALPASLAN koydu...

Yukarıdaki listede zikredilen en son savaş ise Kurtuluş Savaşımız. O savaşın önemi çok ama çok büyüktür. Kurtuluş savaşını canları pahasına kazanan şehitler, canlarını ortaya koyarak savaşan gaziler, Başkomutan ve onun silah arkadaşları; basit bir savaş değil, evrensel bir zafer kazandılar. Ne yazık ki çoğumuz bunu yeterince anlamadık ve hâlâ da anlamamakta direniyoruz. Emperyalizme karşı, kendilerini üstün ırk görerek bütün insanlığı köle yapmak isteyen, tek dişi kalmış canavara karşı kazanılan bu zafer çok önemlidir. Kurtuluş savaşında kurtarılan sadece Türk Milleti değil, bütün insanlıktır. Yer yüzünde, şer güçlere karşı koyacak güç sadece Türk ordusu idi. İslam'ı da bu ordunun kurtardığını bazılarının bilmesi gerekir...

Savaşın Baş Komutanı olan Muhteşem insan ATATÜRK'ü, arkadaşlarını ve Mehmetçikleri anlatmak için bu sayfaların yetmeyeceğini biliyorsunuz. Ben burada size, kurtuluş savaşımızın önemini, çok özel bir biçimde vurgulayan, büyük şairlerimizden Yahya Kemal BEYATLI'nın bir dördlüğünü sunmakla yetiniyorum.

26 AĞUSTOS 1922

Şu kopan fırtına Türk ordusudur Yâ Rabbî
Senin uğrunda ölen ordu budur Yâ Rabbî
Tâ ki yükselsin ezanlarla müeyyed nâmın
Gaalib et çünkü bu son ordusudur İslâm'ın

GELİNLİK

MUSTAFA AKBABA

Dökülüp karlar gibi
göklerdeki bembeyaz
düşler ülkesinden
düşerler
pembe zemin üzerinde
gezinen meleklerin üstüne
bahar mevsiminde
gerçi bir gecelik
papatyalar
belki de beyaz bir zambak
gibi açar
saf duyguların biçtiği
gelinlik.

UNUTULAN SESLERDİ ONLAR

ANDAÇ

Portakallar çiçeğe durduklarında, Antalya'nın belli başlı yerlerinde seyyar dondurmacılar yerlerini almaya başlarlar. Başlarında nedense vazgeçemedikleri fesleri, karmaşık renklerle bezenmiş yelekleriyle, görüntü kirliliğine anlamsız katkıda bulunurlar. Üstelik, deve çanı dediğimiz koca bakır çanlara, ellerindeki uzun demir kaşıkla vurarak, görüntü kirliliğine bir de ses kirliliğini katıp, şehrin huzurunun yok olmasına katkıda bulunuyorlar. Hem de hiç ilgisi olmadığı halde 'Maraş Dondurması' adını kullanarak...

Devenin boynunda bile sesi güzel çıkan çanın, insan elinde bu kadar itici olmasını ancak seyyar dondurmacılar başarıyor.

Turistlerin, gençlerin, cılız kahkahaları onlara eşlik edip, bu kakofoninin birer parçası olmaktan kurtulamıyorlar.

Elli sene önce İstanbul'da bir seyyar satıcının kendine ve topluma olan saygısının güzel bir örneğini hatırlıyorum. Elindeki sepetle nane şekeri satardı. Bembeyaz önlüğünü uzun seneler bir defa dahi eski veya kirli görmedim. Heybeli Ada'da oturan bu güzel insan, her cumartesi günü mahallemizden geçerken, maniler okurdu. Açık olan pencerelerden içeriye nane şekeri atar, para verilirse alır vermezlerse yine maniler okuyarak giderdi. İçinde isminin geçtiği manileri duymak beni sevindirir, kendimi özel hissettirirdi. Belki başka mahallelerde başka Bekir'leri vardı ama bunu hiçbir zaman öğrenmek istemedim. Bu nane şekeri tadındaki olay yirmiiki sene sürdü. Kanserden öldüğünü

duyduğumda ağızımdaki şeker tadı kaybolmuştu. Bir daha da nane şekerini asla yemedim. İşte iki ayrı zamandan iki ayrı satıcı manzarası...

Akşama yakın bir saatti, çarşıdan eve dönüyordum. Yine üzerime üzerime gelmeye başlamıştı o dondurmacının çan sesleri. Ara sokağa saptığımda kendimi, hediyeelik eşya satan bir dükkanın önünde buldum. Sallanan makremenin ucundaki küçücük çingırağın sesi beni, hatırlamakta zorlandığım yıllara götüren ses oldu. Sanki ruhsal bir uyanış gibi.

Yanılmıyorsam 1955-1960 yılları arasında ilk defa dikkatimi çekmişti çingırak sesleri. Evimizin önünden hemen her gün geçen Arnavut bir yoğurtçumuz vardı. Omzundaki sopaya asılı duran iki tepsi yoğurdu bir eliyle dengeler, diğer eliyle çingırağı yavaş yavaş çalarak gelişini duyururdu. Ne zaman yoğurt alsam, tabağı bol kaymakla doldurur bana da göz kırparak gülümserdi. Yoğurtçunun da ikramı kaymak olurdu...

Bir de evimizin yanındaki Abdi Bey amcanın bahçe kapısında, kapı her açıldığında çın çın öten bir çingırak vardı. Bahçedeki o güzelim dutlarla aramızdaki engeldi o sesler. Bazen duvardan atlayarak dut yemek için küçük kaçamaklar yapmaktan çekinmezdik. Yakalanırsak, kuyuya ip ile sarkıtılmak korkusu, hiç aklımızdan çıkmazdı. Siyah dutlarla lekelenmiş gömleğimle eve geldiğimde; bu sefer çın çın öten, bazen çekilen kulaklarım olurdu.

Sonra, komşumuz Ayşe'nin çinko kaplı evinde yangın çıktığında gelen itfaiyenin çingırak sesleri senelerce kulaklarımdan gitmedi.

Uzun kış akşamlarının karanlığını delen, bozacinın sesine karışırdı çingırak sesleri.

İlk okula başladığımda ise, çingırak sesleri en çok duymak istediğim ses oldular. Bahçede koşmanın zamanını bildirirdi. Bazen de sözlüden kurtardığı olurdu.

Hatırlayabildiğim çingırak seslerini, sanki küçücük kutulara doldurmuşum.

Ya boğaz vapurlarının iskeleye yanaşırken çıkardıkları çın çın öten sesleri hatırlamamak olur mu? O sesler, sanki kaptanın çevreye selamı gibiydi... Her iskeleye bıraktığı sedalar...

Deveyi ilk defa Gülhane parkında görmüştüm. Boynundaki çingırağı ile ağır adımlarını, kendine göre uyum içinde kullanıyordu. Üzerine binip gezmek fırsatını yakalayamamıştım. Ama Gülhane parkının başka bir köşesine çağırırdı beni diğer çingırak sesleri. Biraz sonra başlayacak kukla gösterisine davet ederlerdi.

İstanbul'dan ilk defa ayrılıyordum. Tatilde Kastamonu'nun Tekke köyüne gitmişim. O hoş sesler orada da karşıladılar beni. Sabahın ve akşamın alacakaranlık saatlerinde, koyunlardan önce gelirdi, çın çın öten çingırak sesleri...

Geçmişe dönüp yaptığım yolculuklarda, ne zaman yorgun düşsem, katılaştığım yüreğime, tozlu kulaklarıma, kum kum gözümdeki acılara rağmen bir dilek tutarım. Çocukluğunu arayan herkesten; ceplerinde taşıdıkları o geçmişin anılarını, gördükleri her çocuğa vermek adına... Rengarenk şekerler tadında. İnanın Tanrı soluğunu duyarsınız çocukluğunuza her Yaklaştığınızda...

Eve dönerken satın aldığım makremin ucundaki küçücük çingirak elimde, tekrar büyümüştüm. Maziden gelen o sesler ise küçüldü! Ama onları hep hatıralarımda yaşıyorum; uzak bir ülkenin musikisi gibi çınlayan o çingirak seslerini...

GÖNÜLDEN ÖTELERE GÜLE DOĞRU

Ne varsa vefadan yana
ÜMİD HARUN

Aslında ben şair değildim
Gölgeler ve çiçek nedir bilmezdim
Renkler çok uzaklardaydı
Gece gelirdi aklıma kara deyince
Sonra bir de gülü öğrendim
Gül renginde olduğunu güneşin
O gün keşfettim

Ödünç gözlerimi al benden
Akşamları bulutlarla ağlamak için
Melâl gelir sesim geceden
Duyar mısın yüreğinde anlamak için

Ötelerin ötesinden tenden de öte
Çeker ruhun ruhumu ve duygularımı
Vuruyor dalgalar تنها sahile
Çocukluğundan kalma Konya akşamı

Aheste eser şimdi rûzigâr
Meram da tavusbaba da sensiz
Geceler siyah gözlerinde uzar
İçimde Fırat çağlar sessiz

Hafiften uzanır coğrafyama ellerin
Dirilir iklimimde bahar çiçek çiçek
Bırak sükûtu bende kalsın gözlerin
Gözlerin gözlerin bir gün beni öldürecek.

KIŞ KÖŞESİ NAZİFE (ÇELİK) ÜNAL

Tek tük düşen yağmur damlaları rüzgârın şiddetiyle soğuktan morarmış yüzüne kristal taneleri gibi çarpıyor, canını acıtırıyor. Üzerindeki eski püskü ceketin içi boş kolu sol cebine yerleştirilmiş, diğer kolu ise pazılı kolunu sıkıca sarmış bir halde hızlı adımlarla yürüyordu. Gür, kumral saçları hafif ıslanmış, alnına gelişigüzel dökülmüştü. Gittikçe irileşen ve sıklaşan yağmur damlalarına aldırmandan sağ cebindeki sigara paketinden zamanla kazanılmış bir ustalıklarla bir sigara aldı paketi cebinden çıkarmadan. Dudaklarının arasına yerleştirdi. Rüzgârı arkasına alarak çakmağı, bir parmak darbesiyle alevlendirdi, sigarasını yaktı ve yoluna devam etti. Ara sokaklardan hızla yürüyüp caddeye çıktı. Arabaların sıçrattığı sulara aldırış etmeden karşı kaldırıma geçti. Adamakıllı ıslanmış saçlarını şöyle bir karıştırdı. Ceketinin önünü açtı, gömleğinin bir tarafını pantolonunun üzerine dağınık bir şekilde indirdi.

Adımları nereye gideceğini çok iyi biliyordu. O hafta için belirlediği yere gelince durdu. Burası birbirine yakın iki büyük alışveriş merkezinin arasında, hangisine gidilirse gidilsin mutlaka geçilecek bir yerdi. Üstelik sadece giriş tarafıydı. Her iki merkezin de çıkışı arka caddeye bakıyordu. Bu bakımdan mükemmel bir yerdi. İnsanlar buradan geçerken henüz para harcamamış oluyorlardı. Üstelik ayak altında zabitanın, polisin olmadığı bir mevkiydi.

Yanmaya devam eden sigarası hâlâ dudaklarının arasındaydı. İçine çektiği son nefeste tadının değiştiğini fark etti ve ıslanmış sigarayı tükürürcesine fırlattı kendine yatak açıp kıvrılan yağmur sularına...

Şehir, yeni yeni hareketlenmeye başlamıştı. Güne başlayıştaki bu gecikme biraz da yağmurdan kaynaklanıyordu. Gerçi hava şartları ne olursa olsun böyle yerlerde, günün bu saatinde daha fazla hareketlilik beklememek gerekirdi. Yüzü oradan gelip geçenlere dönük çömeldi. Yaslandığı duvarı gölgeleyen saçaklar onu yağmurdan kısmen koruyordu. Bu da onun istediği şeydi zaten. Zararsız bir yarı ıslanma o günkü hasılatını arttıracaktı. Arka cebinden çıkardığı kalınca bir poşeti yere serdi ve bağdaş kurarak poşetin üzerine oturdu. Ceketinin iç cebinden bu defa ucuz, filtresiz bir sigara paketi çıkardı. Bildiği yöntemle sigarasını ateşledi. Daha içine çektiği ilk nefeste yüzü buruştu, çıkan dumandan rahatsız oldu. Sırf açlık bastırılsın diye yenilmiş tatsız bir yemeğin ardından hazımsızlık çekmek gibi bir şeydi bu... Bu duygudan nefret ediyordu; fakat bu, etkili bir meslek taktiği idi.

Biraz sonra ortalık daha da kalabalıklaşmış, yağmur iyice yavaşlamış, yerini delice esen bir rüzgâra bırakmıştı. Rüzgârı sevmiyordu işte; çünkü insanlar rüzgârla uçuşan üst-başıyla uğraşırken çevresini göremezdi. Görse bile kimseyle ilgilenmemesi için çok geçerli bir mazeretti bu. O halde etrafın ilgisini çekmek, kendini belli etmek durumundaydı. Ceketini sol omuzdan geriye itti. Kolu tam omuz başından kesilmişti. Yerinde yusuvarlak bir et topağı kalmıştı. Bu iç bulandıran topak, gömleğin omuz başına kadar kıvrılmış kolundan fırlamış, genç adamın sakatlığını bütün gerçekliği ile ortaya çıkarmıştı. Önünden gelip geçenlerin çoğu açtığı mendile para atsin atmasın göz ucuyla bu etten topuza bakıyor, bu bakışta bazen safça bir acıma, bazen anlaşılmaz bir merak, bazen de öfkeli bir baş sallamayla birlikte iğrenme vardı.

Vakit öğleye yaklaştığında mendilini sık sık boşalttığı iç cebi hayli şişmişti. Yüzü bazen farkında olmadan hayatından memnun bir aydınlıkla gülümsüyor; sonra kendini toparlayıp durumuna uygun ifadeyi takınıyordu. Gülümsemeyi örtmek, yerine, ıstıraplı bir zavallı ifadesi yerleştirmek, onun en ustalıklı işlerinden biriydi. Cebe inen paralar çoğaldıkça bu başarısı iştahlanır, coşardı. İçinde zapt edilmez bir coşkuyu yaşayan usta bir tiyatro sanatçısının, aynı anda dünyanın en dokunaklı trajedisini oynayabilmesi, onun bu rolü yanında pek sönük kalırdı. Sesi gürleşir, gürleştikçe çatallanır, yakarışlarına aynı tempoyla vücudu da katılarak öne arkaya sallanırdı. Seçtiği yakarış cümleleri etkiliydi. İçi acılı insanları tam kalbinden vuran cinsten cümleler, tekerlemeler, temenniler... O, bir insan sarrafıydı. Geriden gelen insanların durumuna göre dağarcığından bu seçimini isabetli yapardı. El ele tutuşmuş, yüzlerine ayrılığın mahzunluğu çökmüş iki sevgili için hemen:

"Allah sizi birbirinize bağışlasın... Hasret çektiirmesin... Kolsuza bir yardım!"

"Birbirine bu kadar yakışan şu iki genci ayırma Ya Rabbim! Sadakanız olsun, küçük bir yardım!"

Elinden tuttuğu çocuğu çekiştirerek yürütmeye çalışan, çilesi gözlerine, yüzündeki çizgilere sinmiş bir kadına:

"Kocan, kadir kıymet bilen er olsun! Allah senden başkasını ona şirin göstermesin, gözü sana açılsın ablacığım! Yuvana sadakan olsun, bir yardım!"

"Saray gibi evlerin anahtarı belinde olsun. Fakire bir yardım!"

Bir ayağı çukurda yaşlılara ise, sahte bir hürmetle:

"İki cihan cennetin olsun Bey Amcacığım! Allah uzun ömür versin! Allah torunlarını dizinin dibinden ayırmasın; ama onların eline de düşürmesin.

,nur yüzlü beyim! Akşam sadakan olsun, bir yardım..."

İyi giyimli, havalı beyler ve hanımlar gördü mü hemen:

"Asil beyim, buraya bakar mısın, Allah birini bin etsin efendim... Gani gönlüne keder göstermesin. Fakirin anası, fukaranın meleği hanımım, şu talihsiz bir yardım..." diye yakarmaya başladı.

Günün sonu geldiğinde iç ceplerinin astarına dolan bozuk paralar, ceketin boyunu yer çekimine karşı direnç göstermekten âdeta uzatmış, eteklerini şişirmiş, modelini değiştirmişti.

Oradan hemen uzaklaşmalıydı. İş bitince oyalanmak olmazdı. Yüzünde o günkü hasılatından memnun, kepenkleri huzurla indiren bir esnaf ciddiyeti vardı. Bir hafta dolmuş, buradaki işi tamamlanmıştı. Artık kendine başka bir yer, kazançlı bir fukara köşesi bulmalıydı.

İşinde - o, buna "iş" diyordu - o kadar usta-laşmıştı ki; bu, ona yaklaşan tehlikeleri de önceden sezme gibi meziyetler kazandırmıştı. Şehrin hangi bölgesinde ne kadar iş yapabilir, kimlerin dikkatini çekebilir, orası hangi mevsimde daha güvenli ve kazançlıdır; bütün bunları tecrübe ederek öğrenmişti.

Sık sık yer değiştirir, hiçbir yerde bir haftadan fazla kalmazdı. Bir haftanın sonunda bile tanıdık yüzler görmeye başlar, bazı insanların tepeden tırnağa inceleyen, güçlü bedenini tiksinererek süzen bakışlarını görürdü. Bu bakışlardan rahatsızlığı sadece verimin düşmesi ihtimâli olur; bu yüzden orayı hemen terk ederdi.

Yerinden kalkmadan önce ceketini düşmesin diye düğmelerden birini tek eliyle hiç zorlanmadan ilikledi. Oturduğu yerde sigara izmaritleri ve öğleyn yediklerinden arta kalmış çöpler vardı. Bunlara aldırış etmeden; hatta üzerine basarak uyuşan bacıklarını sallamaya başladı. Tam bu sırada koluna sıkıca yapışan bir el hissetti. Bu gafil avlanış öyle hızlı olmuştu ki yüreği yerinden çıkacakmış gibi "gürp" etti. Öfkeyle döndü ve batmakta olan güneşin son ışıklarıyla gölgelenen şehrin bir haftadır rahatça konakladığı bu köşesinde, son gün karşılaşabileceği en kötü talihsizlikle burun buruna geldi. Yutkundü, bir şey söylemek istedi; ama ağzı hafifçe açılıp kapandı sadece. Kolundan sıkıca yapışan iri yapılı, genç bir polisti. "Yürü!" dedi iterek. Yorgun ve bezgin bir hali vardı. Saatlerdir kaldırımlarda dolaşıyor, bulduğu her dilencinin yakasına yapışuyordu. Yakaladığı bu son yüzüstü, bir türlü tanıma fırsatı bulamadığı; fakat adını duyduğu "İri kıyım Kolsuz" olmalıydı. Dişlerinin arasından tıslayarak çıkan bir sesle tekrarladı:

"Yürü, Allah'ın belası! Yürü!"

Kolsuz şaşkınlığını çabuk attı üzerinden. Yüzüne masum bir ifade verdi ve son derece nazik; hatta mazlum bir sesle:

“Rica ederim Memur Bey, suçumuz ne ki? Ben kanunlara saygılı, sıradan bir vatandaşım. Evime gidiyorum. Bilmeden bir kusur mu işledik?” demeye çalıştı; ama polis, onu bu arada arabanın oraya kadar yaka paça sürüklemişti bile...

“Derdini karakolda anlatırsın. Şimdi fazla konuşma da bin arabaya...”

“Ağabeyciğim; bineyim binmesine de bak bir yanlış anlama var ortada yani... Benim bu sol bacağım var ya sol bacağım, tutmaz olur yağmurlu günlerde. Sabahleyin yağmur yağdı ya abicim. Siz de biliyorsunuz... Tutuldu, Allah kahretsin! Kıpırdatmadı beni. Sürükleyerek bile yürüyemedim kitapsızım... Sonra yoldan gelip geçenler kolumu da görünce... Anlıyorsunuz ya ağabeycim! Acıdılar. Beni şey sandılar. Gelen önüme attı iki-üç kuruş, giden attı. Ben de itiraz etmedim be ağabeycim. Ne yapayım, insanlar hayır için veriyorlar, geri mi vereyim? Ehh! Benim de işim yok. Vermiyorlar ağabeycim, iş vermiyorlar. Tek kollu adam ne iş yapar? Kim onu işe alır? Zor ağabeycim, zor! İş verdiler de çalışmadık mı? Hem yol kesmiyorum, haraç istemiyorum. Kime zararım var haa? Kim şikayetçi benden? İzin ver, gideyim be ağabeycim... Evde iki aç çocuk beni bekler...”

Polis, arabayı çalıştırıp yola koyulmuştu bile. Kolsuz, ha babam konuşuyor, onu ikna etmekten ümidini kesmiyor ve karşıdan ses çıkmadıkça da ümidi kuvvetlenip yakarışları coşuyordu. Polis memuru iki de bir ona ters ters bakıyor, kafasını sağa sola “Ya sabır!” diyerek sallıyordu. Kolsuz’un ağzından “çocuk” lafını duyar duymaz içindeki öfke daha da arttı ve oturduğu koltuktan onu adetâ sıçrattı. Dönüp ağız dolusunca yüzüne tükürmek için hazırlandı bu edepsiz adamın; ama yine aynı ani kararlar vazgeçti. Bütün dikkati yolda, “Değmez bu mikroba!” dedi dişlerinin arasından ve arkasından da; “Çocukmuş!” diye söylendi. Öfkesinin bütün şiddeti bu kelimeye yüklenmişti.

Karakolun kapısından içeri girerken Kolsuz hâlâ konuşuyor, yalvarıyordu. Dar koridorlardan geçtiler, açık kapılardan Gelen konuşma ve daktilo sesleri arasında Kolsuz’un sesi gittikçe eridi, ümitsizlikle sustu, kaldı. Komiserin karşısına çıktığı zaman yüzünde bambaşka bir kimliğin ifadesi, inanılmaz bir şekilde bu kadar kısa bir sürede belirivermişti. Komiserin karşısında, biraz önce kendisini getiren polisi ikna etmeye çalışan biri değil, mahcup, ne söylenirse hemen kabullenecek, pişman; hatta alık biri vardı.

Kolsuz, bukalemun gibi bir insandı. Duruma göre kendini ayarlamasını iyi biliyordu, bu becerisi de her durumda ona iyi bir kalkan oluştuyordu. Karşısındaki insanların zaafını hemen keşfediyordu. Bunu sadece insanların duygularını inceltip paralarını almakta değil, bir tehlikeyi kolayca atlatmakta da kullanmasını biliyordu. Bu becerisini annesinden almıştı. O da benzer durumlarda işin içinden kolaylıkla sıyrılıverir; hatta bazen bir kusuru kazanca çevirebilirdi.

Kolsuz, küçükken üvey kardeşini her fırsatta hırpalar, zavallının elinden yiyeceğini alır, almazsa da en azından onun da yemesine engel olurdu. Annesi ise bu olaya engel olmamakla kalmaz; üvey oğlunu bir de kendisi döver, onu karanlık odaya kapatırdı. Akşam kocası eve geldiğinde ise masumiyete bürünmüş bir yüz ve sevecen tavırlarla:

“Aslında söylemek istemiyorum; ama hani üvey diye konuştuğumu zannedeceksin ama...” sözleriyle başlayan şikayetlerin neticesi iki üvey kardeş arasında tersine döner; zalim kim, mazlum kim, karıştırdı. Sonunda narin, ürkek ve solgun olanı bir de babadan azar işitip bazen cezaya da çarptırılırken, diğeri eksik kolunun öcünü üvey kardeşinden bu şekilde çıkarmanın saadetini yaşırdı. Bütün bunların ardından binbir surat anne, inanılmaz rol yeteneği ile gözyaşı döker:

“Bu günahsız cezalandır diye mi anlattım sana bunları? Şimdi içime dert oldu. Öz evladımdan farkı mı var sanki... Bunu bir de o bilse... Bu hayırsızlığı bıraksa... Dayanamıyorum...” diye inler, kıvranırdı. Zavallı, saf adamcağız bu çırpınışları görünce arada bir de olsa kalbinden geçen “Acaba” ları, yüzü kızarak, fitne oluşuna kahrederek kovalar, öz oğluna verdiği cezaları az bulur, üvey oğluna hayranlıkla ve kıskanarak bakardı.

Kolsuz, annesinden aldığı bu özelliği yine başarıyla kullanacaktı; çünkü karşısına çıktığı komiser, bu karakolda yeniydi. Kolsuzu tanııyordu. Bu onun için bir fırsattı.

Komiserin yüzüne masum; hatta biraz da alık maskesiyle bakarken onu başıyla selamladı ve hemen gözlerini yere indirdi. Tek eli ceketinin önünü tutuyor, bu tavır ona, ilk bakışta ince bir saygı ve mahcubiyet hali veriyordu.

“Efendim, derdimi Memur Beye anlatamadım. Bir yanlışlık oldu. Benim buralık bir durumum yok... Ben sadece zavallı, fakir biriyim. Malum durumumu -Bunu söylerken ceketinin boş kolunu tutuyor, sesini titretiyordu.- gören iyi niyetli insanlar elime üç-beş kuruş sıkıştırıyor. Ben onlardan böyle bir şey istemiyorum. Ee, almasam da olmaz. Karşımdakini küçümsüyor gibi... Bu her zaman olan bir şey de değil... Aman komiserim, anlayışınıza sığınıyorum. Beni tutmayın boşuna.

Evdekiler bekler, merak ederler. İzin verin gideyim."

Komiser koltuğunda huzursuzca kıpırdadı. Kırmızı, tombul yanakları ona ayrı bir sevimlilik veriyor; aynı zamanda gözlerindeki sert ifade ve arada bir parıldayan mavilik kalın kaşlarının da örtemediği bir ürperti yayıyordu. Oturduğu koltuk, iri kıyım bedeninin altında adetâ kaybolmuştu. Bu görünüşünden beklenmeyen ince, titrek bir sesle konuşmaya başladı:

"Boyuna posuna bakılırsa bence de sen bu işi yapmıyordun. Yakışır mı şu kalıptaki adama dilenmek? Taşı sıksan suyunu çıkarırsın evvel-Allah! Çene dersen, Hak getire... İki süslü lafla bizi aldatacağını mı sanıyorsun sülük! Ben senin gibilerinin ciğerini bilirim, ciğerini... Ulan, temiz bir hayat yaşamak, ekmeğini alın teri ile kazanmak neden zor gelir size? Anlaşılır iş değil. Bir kolun yok diye kötürüm mü oldun yüzsüz! Şu görünüşünle sağlam insanlara taş çıkarırsın. Sizin beyniniz sakat oğlum, beyniniz..."

Komiser, konuştuğu sesi yükseliyor, çatallaşıyor, ve kalınlaşıyordu. Hiddetinden zaten al al olan yüzü kırmızıdan mora dönüşüyor, şiş göbeği zıpır zıpır zıplıyordu. Beklemediği bu tepki Kolsuz'u afallatmış, kafasını karıştırmıştı. Gözleri biber dökülmüş gibi yanmaya başladı. İlk defa tavrını belirleyemiyor; masum mu görünse, kabullense mi, tövbe pozisyonu mu alsın bilemiyordu.

O sırada içeri yaşlı bir adam girdi. Elinde çay tepsisi vardı. Yürürken bir ayağı arkasından sürüklenerek aksıyordu. Sessiz ve vakur bir edayla tepsideki çaylardan birini komiserin masasına bıraktı. Masanın diğer ucundaki boş bardağı alıp tepsiye koydu. Bunları ağır ağır; fakat intizamlı bir şekilde yapıyordu. İşini bitirip çıkarken Kolsuz onun kendisine tiksinerken baktığını gördü. Sigaradan morarmış dudaklarının arasından ısıklılaşarak çıkan "cık cık!" seslerini duydu. Çaycının bu tavrı Kolsuz'u değil, ama komiseri etkiledi. Yerinden yağız bir delikanlı enerjisiyle fırladı ve Kolsuz'un sağlam kolundan kavrayarak onu kapiya doğru iteledi. Bir yandan da odada bekleyen memura:

"Alın şu soysuzu karşımdan. Zaptını tutup atın içeri!" dedi, sonra ekledi:

"Ceplerini boşaltmayı unutmayın ki içi "cız" etsin. Başka türlü etkilenmez bu yüzsüzler!"

Kolsuz nezârethaneye girdiğinde komiserin neden bu kadar hiddetlendiğini anladı. Kendisinden önce gelen tam on üç dilenci vardı içeride. Üstelik birçoğu kendisi gibi güçlü kuvvetliydi.

Ertesi sabah, karakol kapısından çıktığında güneşli bir kış gününün tatlı sıcaklığı karşıladı Kolsuz'u. Bir geceyi tahta üstünde geçirmişti. Her yanı tutulmuştu. Uykusuzdu. Güneşe karşı

gerindi. Gözleri kamaştı ve acıdı. Tek üzüntüsü dünkü kazancının heba olmasıydı. Yoksa şu tombalak komiserin sözleri bir kulağından girip diğerinden çıkmıştı. Komiseri hatırlayınca yüzünü buruşturdu. "Gelen, gideni aratırmış." dedi tıslayarak. Sonra elini kulak tozuna doğru salladı. "Adam sendeee! Şimdi işimize bakalım. Önce sıcak bir çay içmeli." diye söylendi. Eli sigaraya gitti; ama boş midesi kazınıyor, boğazı zehir gibi yanıyordu. Sigara içmekten vazgeçti.

"Yeni bir yer" diye söylendi merdivenlerden inerken. "Yeni bir yer bulmalı!"

Ortalıkta kimseler yoktu. İleride karşı köşede simitçi genç, camekanına sıcak simitleri yerleştiriyordu. Ara sıra geçen arabaların homurtusundan başka gürültü duyulmuyordu. Adımlarını hızlandırdı. Bir çırpıda yolun karşısına geçti. Simitçinin yanından geçerken onun kendisine merakla baktığını görmedi bile...

Şimdi şehrin geniş caddelerinden birine çıkmıştı. Yolun iki yanında çok katlı binalar yükseliyordu. Sağa mı, sola mı yürüyeceğini bir an kestiremedi. Duraksadı. Uykusuzluktan gözleri çukurlarına çekilmişti. Ama bakışları yine cin gibi, yine keskindi. Kıvrak zekası hızlı hızlı yürüyen insanların ve arabaların çokça gittiği yönde karar kıldı. Hiç tereddüt etmeden o tarafa seğırtti. Yolun her kıvrımından sonra ortalığın biraz daha kalabalıklaştığı gözünden kaçmıyordu. Gerçi vakit de yerinde durmuyor, ilerliyordu. Güneşin ısısı sanki her dakika artıyordu. Saat sekiz veya sekiz buçuk olmalıydı. Son kıvrımı döndüğünde tam karşısında kocaman, görkemli bir bina yükseldiğini gördü. Burası Adliye Sarayıydı. Her taraf şimdiden insan kaynıyordu. Binaya akın akın giren insanların sayısı belli değildi. Yaklaştıkça binanın etrafında satıcıların da çok olduğunu fark etti; simitçiler, çoktan hazırlığa başlamış köfteciler, giriş kapısının sağında solunda sıralanmış arzuhalciler onu heyecanlandırdı. Karakoldan çıktığından beri Düşünüyordu. Gözlerden uzak bir yer bulmalıydı kendine. Elbette malum gözlerden... Bol kazançlı, tehlikesiz, rahat bir yer...

Burası gözlerden uzak bir yer değildi; ama doğrusu kazancı bol bir yer olabilirdi. Başından bir belayı henüz savmış ya da bunun mücadelesini sürdüren insanların uğrak yeri idi burası. Her şeye yeniden başlama duygusu içinde olanlar iyimserdir, sevecendir, bonkördür; iyilik yapma arzusuyla doludurlar. Vicdanı aldatmanın veya rahatlatmanın müthiş ilacıdır bu... Bunu en iyi Kolsuz bilirdi.

Yine dört ayak üstü düşmüştü. Yeni yerine şimdiden ısınmış, zeki gözleri bir radar gibi her yeri süzgecinden geçirmişti. Kararını vermişti. Burası değil bir hafta, bütün kışı geçirebileceği bir köşe olabilirdi. Biraz daha uyanık olup aylarca

rahat edebilirdi burada. Özellikle göz dıktığı noktaya yöneldi. Burası koskocaman bir unlu mamuller fırını idi. Kış aylarında fırın kapılarından dışarıya sıcak, taze ekmek kokulu bir havanın nasıl üflendiğini bilirdi. Bu kapının yakın yerleri bile insanı soğuktan koruyabilir hem de ona bol kazanç getirebilirdi.

“Önce mideme bir lokma yiyecek girmeli. Yan tarafta da çaycı! Ohh! Burayı daha önce nasıl fark etmemişim!” dedi kendi kendine. Sonra derin bir nefes alarak deri değiştiren bir sürüngen gibi dilenci görünümüne geçti. Gözüne kestirdiği “Kış Köşesi”ne doğru hazdan içi titreyerek yürüdü.

HÜZÜN BİR GÜLÜŞTÜR ANDAÇ

Bulutun hüznü değil mi
Bir damlada
Çiçeğe rengini veren?
Ya bir damla değil mi
Hüznü gülüşe çeviren?

İNANMIRSAN Kİ! AŞIK KAZANOĞLU

Türkü söylemekte epey ustayam
“Bilirem” diyirem, inanmirsan ki!
Başın bata, bugün ele hesteyem
Ölürem diyirem, inanmirsan ki!

Nerden alduh, bu soysuzun kızını
Ben yıkirem, uşağının bezini
Her gün sabah terehlerin tozunu
“Alirem” diyirem, inanmirsan ki!

Yolda biriyinen tutuşır dile
Behle ki pahardan bi tas su gele!
Namazı, beş vakit olmasa bile
“Gilirem” diyirem, inanmirsan ki!

Çoban, kabul etmir, bizim ineği
Ayağına düşmüş, saban eneği
Südümlün içine düşen sineği
“Yalirem” diyirem, inanmirsan ki!

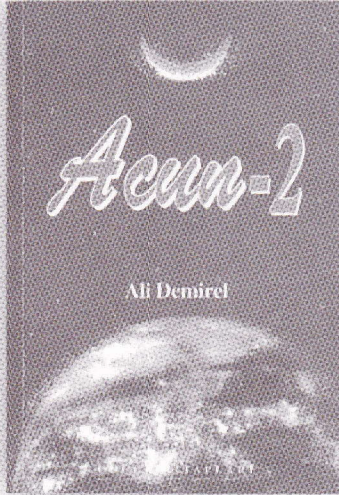
Gücüm yetmir, daha ağır işlere
Tezeh lazım, dokuz aylık gışlara
Ahlım gidir, birdenbire düşlere
“Dalirem” diyirem, inanmirsan ki!

Tandurun dumanı dolir gözüme
Oruçlu bakirem, aşın duzuna
Hamurun ununi övün düzüne
“Elirem” diyirem, inanmirsan ki!

Ben dikirem, gırh yamalı pantuli
Gelin gezir, cızlavutli mantoli
Oğlanlara lobiye kartili
“Bölürem” diyirem, inanmirsan ki!

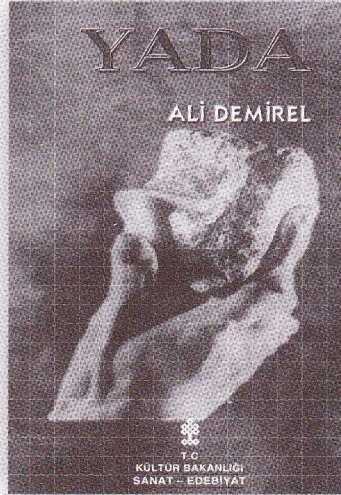
Kazanoğlu, yaslı eşik, küs söve
Aklım almir, çalışmirem, ödeve
Sabah çıkıp, akşam olanda öve
“Gelirem” diyirem, inanmirsan ki!

ACUN - 2

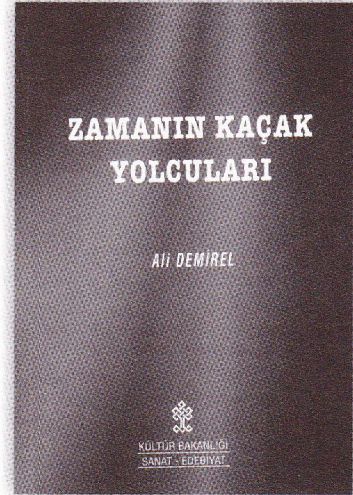
Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

YADA

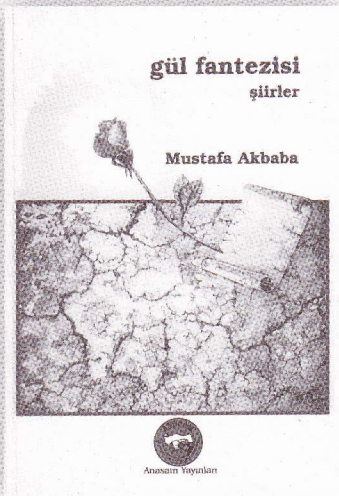
Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

ZAMANIN KAÇAK YOLCULARI

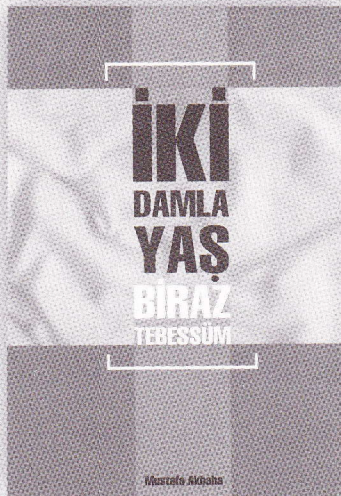
Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

GÜL FANTEZİSİ

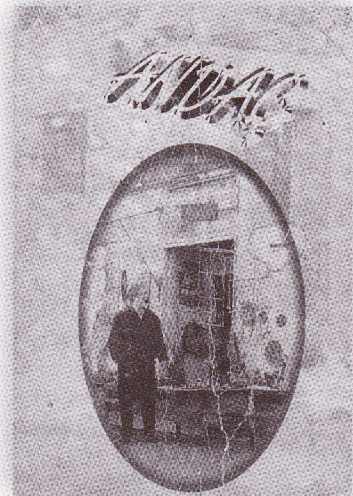
Mutafa AKBABA
Şiir
Anasam Yayınları

İKİ DAMLA YAŞ
BİRAZ TEBESSÜM

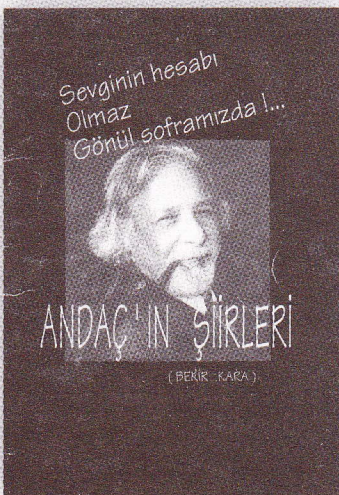
Mutafa AKBABA
Deneme
Kendi Yayını

ANDAÇ

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

ANDAÇ'IN ŞİİRLERİ

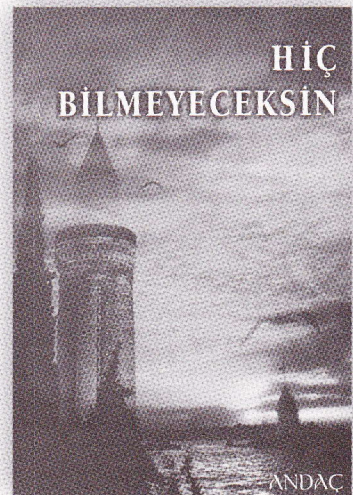
ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

ANDAÇ'IN ŞİİRLERİ

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

HİÇ BİLMEMEYECESİN

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

1940'lı yıllarda ANTALYA LİMAN'ı
(Mustafa AKBABA'nın Fotoğraf arşivinden)